

Време промена. 2. део

A time of change – Part two

Mile Ignjatović

Војномедицинска академија, Клиника за абдоминалну и ендокрину хирургију, Београд
Military Medical Academy, Clinic for Abdominal and Endocrine Surgery, Belgrade

Пред Вама је нови Војносанитетски преглед (ВСП). Нов по много чему. У последњим бројевима ВСП у 2005. години могле су се уочити мање козметске промене, али и много значајнији квалитативни помаци. За релативно кратко време успели смо да реализујемо скоро све најављене промене¹. Ипак, прво да сумирамо досадашње, а о изменама и променама ћемо касније.

Војносанитетски преглед у 2005. години

О квалитету у земљи Србији може се само бескрајно дискутовати, без икаквих илузија о постизању сагласности у његовом вредновању. Због тога ћемо изнети само сувопарне бројке које само делом осликавају рад у протеклом периоду, али су недискутабилни квантитативни показатељи рада. Јасно нам је да то није мерило квалитета ни часописа ни радова, али је најобјективнији и најјаснији показатељ рада великог броја аутора који своја сазнања желе да поделе са себи сличним, као и напора Уређивачког одбора и редакције часописа који жели да се укључи у научноинформатичку породицу и да да свој мали допринос тајни откривања. Познато нам је да су радови на пола стране били вредновани Нобеловом наградом², а да су велика открића била представљана једним цртежом. Медицина напредује скоковито на основу тих великих открића, али је много значајније њено континуирано напредовање на основу безброја малих радова који чине ситне делиће мозаика велике тајне којом се медицина бави. Баш ти „мали“ радови чине основу и омогућавају каснија „велика“ открића. Наше место је управо ту.

У протеклој години редакција ВСП примила је више од 200 радова из земље и иностранства. Основне критеријуме је задовољило 167 радова и за њих је покренута уређивачка процедура. Радове је оцењивало више од 100 најремиранијих стручњака из земље и иностранства, а обезбеђена је најмање двострука анонимна рецензија радова, по потреби и трострука рецензија или статистичка анализа по типу рецензије. Трајно је одбијено за публикавање 27,5% пристиглих радова, што је на нивоу светских стандарда³.

У 2005. години штампано је 12 бројева ВСП (у 11 свезака) први пут после 30 година! Наиме, до 1975. године ВСП је повремено и ретко излазио са 12 бројева годишње, а потом редовно са шест бројева и са ретким додацима (supplement).

It is a new issue of the Vojnosanitetski pregled (VSP) in front of You. New in many aspects. In the last one for 2005, the minor “cosmetic” improvements were noticeable, and, let us say, some more significant qualitative ones, too. In a spell of time, we succeeded in applying almost any targeted changes¹. However, let us first sum up what has been done so far, and put aside the changes for a while.

The Vojnosanitetski pregled in 2005

In the state of Serbia, one can discuss about quality to one's heart's content, but without any hope for reaching an agreement on the way of its evaluation. That's way we are about to present just the bare numbers that are capable not more than to partially reflect the activities of the past period, which is, it couldn't be denied, but the quantitative indicator of work not worthy of mentioning. It is easy to guess that it is not a measure of the quality either of the journal or of the work involved, but, that nevertheless, remains the most objective and the most transparent indicator of a great number of authors willing to share their knowledge with the similar ones, as well as of the endeavor of the editorial board and the editorial staff to part in the scientific informatics family and contribute a bit to the secret of discovering. There are instances of the Nobel Prize winners for half a page², and of the important inventions explained by a single drawing. Medicine jumps highly thanks to these great inventions, but even more important is its continual headway supported by a vast number of small articles. Just those “small” articles set the basis for the jumping-off into the great discoveries. It is there that our place is.

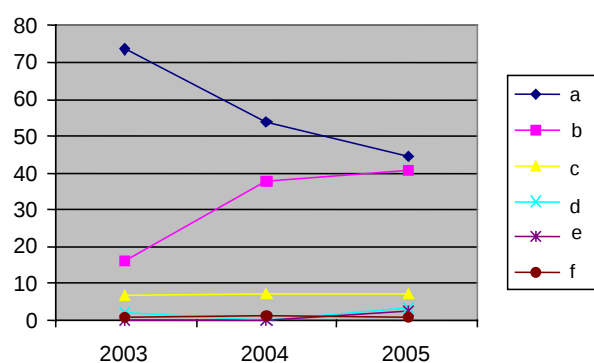
Within the year that has just passed, the VSP editorial board received more than 200 papers domestic and international. The basic criteria were met by 167 articles which were submitted to the editorial procedure. These articles were evaluated by more than 100 most renown experts from the country and abroad. At least double anonymous reviews of the papers were provided, if required even triple ones, or a statistical analysis were performed in accordance with the type of review. Completely unaccepted for publishing were 27.5% of the received papers, which is in accordance with the current standards worldwide³.

Табела 1 / Table 1

Војносанитетски преглед у 2005. години и упоредо са 2003. и 2004. годином, са прегледом објављених радова по форми, језику објављивања и ауторима

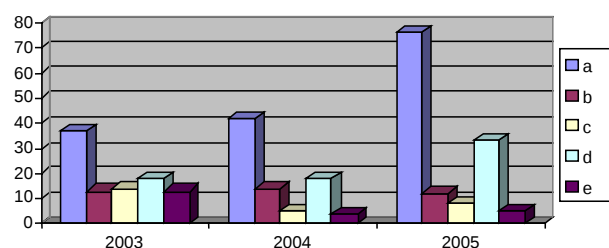
The Vojnosanitetki pregled in 2005 compared with 2003 and 2004 through the published articles by the form, language and authors

Година / Year	2003		2004		2005	
Свезака / Issues	6		6		11	
Страна / Pages	780		711		956	
Чланака / Articles	98		93		145	
Аутора / Authors	237		273		366	
Форма чланка / Article form	Br / N°	%	Br / N°	%	Br / N°	%
Уводници / Editorials	2	2,0	4	4,3	6	4,1
Оригинални радови / Original articles	37	37,7	42	45,1	76	52,4
Претходна саопштења / Previous report	–	–	3	3,2	2	1,4
Метаанализе / Meta-analyses	–	–	–	–	–	–
Општи прегледи / General reviews	13	13,3	14	15,1	12	8,3
Актуелне теме / Current themes	14	14,3	5	5,4	8	5,5
Семинар практичног лекара General practitioner's seminar	–	–	2	2,2	3	2,1
Казуистика / Case reports	18	18,4	18	19,3	33	22,8
Историја медицине / History of medicine	13	13,3	4	4,3	5	3,4
Лични став / View points	1	1,0	1	1,1	–	–
Укупно / Total	98	100	93	100	145	100
Језик објављивања / Language						
Српски / Serbian	88	89,8	76	81,7	125	86,2
Енглески / English	10	10,2	17*	18,3	20	13,8
Укупно / Total	98	100	93	100	145	100
Аутори / Authors						
Војска СЦГ / Military SCG	72	73,6	50	53,7	65	44,8
Цивилни / Civil	16	16,3	35	37,7	59	40,7
Цивилни + ВСЦГ / Civil + military	7	7,1	7	7,5	11	7,6
Страни / Foreign	2	2,0	–	–	5	3,4
Страни + ВСЦГ / Foreign + SCG military	–	–	–	–	4	2,7
Страни + Цивилни Foreign + SCG civil	1	1,0	1	1,1	1	0,8
Укупно / Total	98	100	93	100	145	100

a – Војска СЦГ / Military SCG
b – Цивилни / Civil
c – Цивилни + ВСЦГ / Civil + military
d – Страни / Foreign
e – Страни + ВСЦГ / Foreign + SCG military
f – Страни + Цивилни / Foreign + SCG civil

Сл. 1 – Припадност аутора по објављеним чланцима у %
Fig. 1 – The origin of authors per articles (%)

a – Оригинални радови / Original articles
b – Општи прегледи / General reviews
c – Актуелне теме / Current themes
d – Казуистика / Case reports
e – Историја медицине / History of medicine

Сл. 2 – Структура публикованих радова у Војносанитетском прегледу 2003–2005. године
Fig. 2 – The structur of the published articles in 2003– 2005

* U jubilarnom broju (vol. 61, br. 5) objavljeno je osam radova na engleskom.
*In the jubilee issue [Vol 61(5)], 8 articles were in English.

У прошлој години, на 956 страна објављено је 145 чланака аутора из Војске СЦГ, цивилства, иностранства и мешовитих ауторских екипа (табела 1, слика 1). Значајно је повећан број публикованих радова, као и број аутора који је учествовао у њиховој изради. Значајно је веће и учешће цивилних аутора, поготову у последње две године. То мање говори о „апатији“ писања у ВСЦГ, а више о значајно већој заинтересованости цивилних аутора за све бољи медицински часопис. Учешће страних аутора у публикованим радовима од 7% је значајни помак у односу на претходне године, али је неопходно њихово много веће учешће.

Значајно је порастао број обављених оригиналних радова, а опао је број ревијских (општи прегледи, актуелне теме) са поштрвањем критеријума за њихово публиковање⁴. Још увек је премало најквалитетнијих ревијских радова типа метаанализа, а у овом периоду није публикована ни једна! Најзад се почело са публиковањем уводника и наручених коментара (*Invited commentary*) најреномиранијих стручњака из земље и света. Ако је ово углавном заслуга Уредништва, почетак објављивања писама уреднику је заслуга корисника часописа и одраз њихове заинтересованости за свој часопис (табела 1, слика 2).

Близу 14% радова објављено је на енглеском језику. Њихов број је неопходно значајно повећати јер ће то, уз помоћ Уредништва, привући и најзначајнија светска имена да дају свој допринос подизању квалитета часописа.

Идемо напред али се држимо традиције часописа који излази од 1930. године. Часопис ВСП излази непрекидно од 1944. године до данас, а наставио је традицију „Војно-санитетског гласника“ (ВСГ)* који је излазио у периоду од 1930. до 1941. године, али, нажалост, континуитет касније није настављен. Међутим, континуитет намера је настављен до данашњих дана. Традиција и корени ВСП-а су у намерама Уредништва ВСГ-а које су изнете у опредељењу: „Његове стране ће указивати гостопримство радовима војних и грађанских медицинских, апотекарских и ветеринарских стручњака...“⁵. Такође, и данас верујемо у речи Гојка Николиша да „и ми имамо шта казати свету“⁶.

Измене

При првом погледу, на најновији број часописа најочигливије су техничке измене, пре свега промене насловне стране и први лого часописа. Суштински квалитет часописа не зависи значајно од техничког изгледа, али је модернији изглед захтев сваке данашњице. Ипак, држећи се традиције часописа све те измене су морале бити минималне, али се надамо да смо постигли циљ.

Насловна *сѝрана* ВСП практично није мењана у дугој историји часописа (слике 4–12). После првог броја ВСП (слика 4) на насловној страни дуго је доминирала графика Ђорђа Андрејевића Куна (слика 5), а потом, 1970. године,

*Из непознатих разлога, потпуно случајно из наведеног Уводника изостављено је име првог уредника овог часописа - Ђенерала Јордана Т. Стајића, прослављеног српског хирурга, „српског Лареја“ како га је назвао Лазар Генчић, тадашњи начелник српског санитета. Уколико је могуће, овом приликом ту грешку исправљамо.

Twelve issues of the VSP were published inside the year 2005 for the first time after 30 years! Namely, the journal used to be periodically and rarely published monthly up to 1975, then continued once in two months, only sometimes with the supplements.

In 2005, 145 articles were published on 956 pages of the authors from the Army of Serbia and Montenegro, civil authors, foreign authors, and the groups of authors (Table 1, Figure 1). Significantly higher was the number of the published original articles, as well as the number of their authors. Also significantly higher was the involvement of civil authors, particularly over the past 2 years. It implied not so the apathy for writing in the Army of Serbia and Montenegro as the enormously higher interest of civil authors in the more and more better medical journal. The foreign authors involvement by 7% is a significant improvement as compared with the previous years, but it is expected to be higher.

Significantly higher was also the number of the published original articles versus to the lower number of review articles (general reviews, actual themes) with the ever rising criterion for publication⁴. There are yet too small number of the published top quality review articles of the meta-analysis type, not even one published in this period! At last, though, we started publishing editorials and invited commentaries of the most renown domestic and foreign experts. If this is the merit of the editorial staff, starting publishing letters is the merit of readers and their interest in reading this journal (Table 1, Figure 2).

About 14% of the articles was published in English language. The number of the articles in English significantly jumped which, with the endeavor of the editorial staff, will certainly involve the most outstanding figures rendering the higher quality of the journal.

We go ahead, but sticking to the tradition of the journal launched in 1930. The Vojnosanitetski preglad has been publishing regularly ever since 1944 following in the footsteps of the Vojnosanitetski glasnik (VSG)[†] which was published from 1930 to 1941 without continuation. But the continuity of the intentions has been kept till now. The tradition and roots of the VSP are within the intentions of the editorial of the VSG devoted that "its pages will show hospitality to the articles of both military and civil medical, pharmaceutical and veterinary experts..."⁵ We still believe in the words of Doctor Gojko Nikoliš that "We do have something to show to the world."⁶

The changes

Casting a glance at the first issue, the technical make-up, the front cover with the first logo especially, might catch your eyes. If so, we hope that we succeeded in both the appropriate modern make-up and in sticking to the traditional devotion to quality.

[†] It is unknown why the name of the first editor-in-chief, General Jordan T Stajić was not mentioned regarding the said Editorial. He was the legendary "Serbian Larrey", as called by that time head of the Serbian Medical Corps. We try to correct that mistake now.

naslovna strana je modernizovana i pojednostavljena (slika 6). Цртеж Ордена за војне заслуге са великом звездом којим је одликован часопис појавио се 1977. године и на насловној страни (слика 7), а нестало 1991. године када се почело са објављивањем садржаја броја на српском језику, уз враћање умањене Кунове графике (слика 8 и 9), која је потом поново нестала (слика 10). Године 2004, са јубиларним бројем часописа (слика 11) донекле је измењена наслована страна која је задржана до последњег броја у 2005. години (слика 12).

Боја насловне стране у виду различитих нијанси зелене и сивомаслинасте боје (чувене СМБ), симбола војске и копнене војске, замењена је 1997. године плавом (тегет) бојом авијације (слика 10). Сада смо се вратили белој боји, традиционалној боји свих санитета, па и војног, али и Војно-санитетског гласника (слика 3).

Сл./Fig. 3 – Vojno-sanitetski Glasnik 1930; 1(1-2).

Сл./Fig. 4 – Vojnosanit Pregl 1944; 1(1).

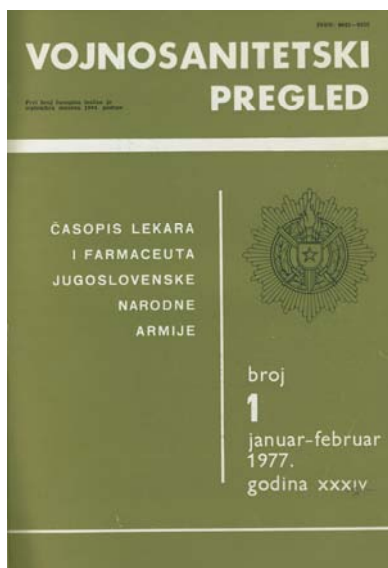
Сл./Fig. 5 – Vojnosanit Pregl 1961; 18(4).

Сл./Fig. 6 – Vojnosanit Pregl 1970; 27(1).

The front cover of the VSP has not been changed over the years (Figures 4–12). After the very first issue of the VSP (Figure 4), the graphic of Đorđe Andrejević-Kun was dominant at the front cover (Figure 5), then in 1970, the front cover was updated and simplified (Figure 6). The drawing of the National Medal of Military Honor with a Big Star awarded to the journal, appeared in 1977 at the front cover (Figure 7), and disappeared in 1991. It was then that the contents of the journal was published in Serbian, the mentioned graphic was reduced (Figures 8-9), and disappeared again (Figure 10). In the year 2004, the jubilee issue of the journal (Figure 11) had a little bit different front page maintained up to the last issue in 2005 (Figure 12).

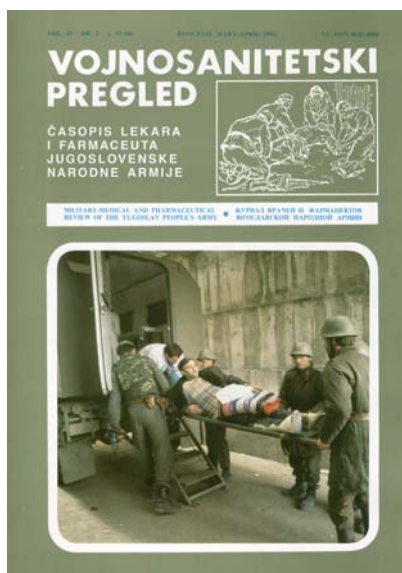
The color of the front cover, the different shades of green and olive-green, known as the symbol of army, was changed in 1997. to dark blue, the color of the air force (Figure 10). Now, we went back to white, the traditional color of all medical facilities (Figure 3).

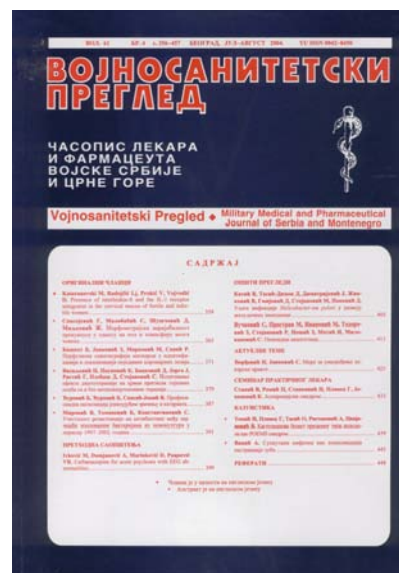
Сл./Fig. 7 – Vojnosanit Pregl 1977; 34(1).

Сл./Fig. 8 – Vojnosanit Pregl 1991; 48(1).

Сл./Fig. 9 – Vojnosanit Pregl 1992; 49(2).

Сл./Fig. 10 – Vojnosanit Pregl 2004; 61(4).

Сл./Fig. 11 – Vojnosanit Pregl 2004; 61(5).

Сл./Fig. 12 – Vojnosanit Pregl 2005; 62(12).

Слика на насловној страни (корицама) часописа није новина у ВСП-у. Изузимајући Кунову графику, и до сада, додуше ретко, могла се наћи слика на корицама часописа (слика 9). Садашња идеја је да се на насловној страни објављује пре свега интересантна слика из неког рада објављеног у том броју часописа, слика из историје медицине или уметничка слика на неки начин повезана са медицином.

Лого ВСП-а уводи се први пут. Направљен је као комбинација симбола медицине (змија обавијена око штапа) и пера као симбола писмености. За симбол медицине преузет је стари знак Војно-санитетског гласника (интересантно је да се 1944. године змија окренула улево!), а за симбол писмености орлово перо! Орлово перо је такође коришћено за писање, као и гушчије, а циљано је преузето и то као симбол витештва, части и слободе. Године 1930. и 1944. налогу су године почетка публиковања Војно-санитетског гласника, односно ВСП-а.

Технички изглед чланака нема утицаја на квалитет чланка, али је такође измењен са жељом да чланци буду прегледнији, а њихов изглед модернији.

Часопис у боји данас је предуслов за све боље часописе. Мада оваква штампа знатно поскупљује цену часописа, наше опредељење је да се и у наредним бројевима, без обзира на форму чланка или ауторство, штампају у боји све слике за које уредништво сматра да је то иоле значајно.

Нова цена *иретийлаије*, на крају, али нужно је измењена. Мера није никад популарна, али је неопходна. Мислимо да је и ова цена премала с обзиром на значај часописа, реалну цену штампања и цену других часописа у земљи и окружењу.

Промене и смене

Средином године, „усред волумена“, у току реорганизације Војске СЦГ, дошло је до промене главног и одговорног уредника ВСП-а. Углавном из истих разлога, дошло је до значајних промена и у саставу Издавачког савета, Уређивачког савета, Уређивачког одбора и редакције часописа. Ипак, више него преполовљена редакција успела је да одржи редовност излажења часописа, али и да се из броја у број значајно унапређује његов квалитет. Мора се истаћи да је то резултат напора и свих запослених у Институту за научне информације (ИНИ) Војномедицинске академије, где се припрема ВСП, а не само редакције часописа.

Часопис ВСП, и претходне четири године уређивала су 24 уредника (17 из војних и седам из цивилних установа). О њиховом значају за квалитет часописа не би требало дискутовати. Ипак, биле су неопходне и промене у саставу Уређивачког одбора часописа јер је његовим члановима крајем 2005. године истекао четворогодишњи мандат.

Уређивачки одбор је проширен на 28 чланова са циљем да у њему буду најзначајнија имена свих области медицине и да се у исто време подмлади. У новом Уређивачком одбору је и шест академика (чланова Српске академије наука и уметности). Њихово радо прихватање чланства у Уређивачком одбору ВСП-а само говори о претходно достигнутом нивоу часописа. Можда је нескромно, али чини се да је по саставу ово најугледнији уређивачки одбор и дугој историји часописа.

The front cover figure has been frequently found, with the exception of the mentioned graphic (Figure 9), but the new decision is to have an interesting figure from the one of the articles, or from the history of medicine, or an artist paint somehow in connection with medicine, at the front cover.

This is the very first time to introduce logo into the VSP, a combination of a medical symbol (a snake curled around a stick), and a literacy symbol (a pen) with the significant years 1930 and 1944 (launching years of the VSG, and the VSP, respectively).

To make articles in a way better arranged and more suitable to the requirements of contemporary readers, the technical editing of articles has also been changed.

Color print will be applied whenever appropriate, regardless the fact that it generally increases the costs of the journal.

At last, but not the least important, the subscription had to be, unfortunately, raised, remaining still low when compared to the journal itself and to the real costs of publishing.

The changes and replacement

In the middle of 2005, and the preparation of the volume for publishing, within the reorganization of the Army of Serbia and Montenegro, the editor-in-chief was also changed, which implied the changes inside the editorial board itself, the publisher's advisory board, and the editor's advisory board. Although more than twice as low, the editorial staff yet succeeded in not only maintaining the regular publishing of the journal, but also in a significant improving its quality. It has to be pointed out that it is the common product of the complete personnel of the Institute for the Scientific Information (INI), Military Medical Academy.

The VSP was edited by 24 editors over the past 4 years (17 from the military departments, and 7 from the civil ones). Their contribution to the quality of the journal is indisputable, however, the personnel changes were unavoidable.

The editorial board was enlarged up to 28 members in order to involve important figures from any areas of medicine, and to rejuvenate it. The new editorial board also counts 6 members of the Serbian Academy of Science and Art. The fact of their willing acceptance to join the board speaks enough about the importance of the journal itself. Might be arrogant to say, but it seems to be the most eminent editorial board ever!

Not less significant is the possibility that the editor-in-chief can be a person from another department, other than the INI.

Finally, the most important of the changes, we have, for the first time, the International Editorial Board (earlier plans were to have corresponding members), made of the most outstanding figures from the various fields of medicine, their names listed in the journal. They have brilliant achievements behind them, thus we hope that our cooperation will be equally fruitful, as the very beginning of it has just shown that: the first steps made by Hanoh Hod⁷, and Kijoshi Ameno⁸.

Не мање значајна промена је да је поново уведен главни и одговорни уредник часописа (који може бити и изван ИНИ) и одговорни уредник (начелно из састава ИНИ).

На крају и најзначајније, уведен је први пут Међународни уређивачки одбор часописа (раније предвиђани као дописни чланови уређивачког одбора), а чине га најугледнија светска имена из различитих области медицине. Њихова имена сте могли видети на импресуму, а овом приликом их нећемо посебно представљати. Они су себе довољно представили својим целокупним досадашњим радом, а наша је намера да се и сами представе у ВСП кроз најразличитије видове сарадње, као што су то већ урадили Ханох Ход⁷ својим уводником и Кијоши Амано⁸ коауторством у оригиналном раду.

Крај 2. дела

Ушли смо у другу фазу реформе часописа започете у 2002. години^{1,9}. Све са жељом да имамо што квалитетнији национални часопис. То је дуг данашњег Уредништва свим ранијим која су са својим сарадницима од ВСП створили најутицајнији српски стручни медицински часопис, часопис од националног, али и међународног значаја.

Скоро све најављене промене¹ су или урађене или се знатно одмакло у њиховом остваривању. Први задаци у наредном периоду биће постизање веће *on line* доступности часописа, по могућству *free on line*, иако је ВСП преко *EBSCO* базе доступан *on line* од 2002. године у *pdf* формату. Такође, верујемо да ћемо испунити и све услове чувеног Томсоновог института у Филаделфији – *ISI-SCI (Thompson's Institute for Scientific Information® – Science Citation index®)*, тј. „ући“ у *Current Contents®* и тако добити свој *Impact factor*^{10,11}.

Eppur si muove!

The end of part two

We entered the second phase of the reform of the journal started back in 2002^{1,9}, with the intention to achieve a better national medical journal. That is the tribute of the current editorial to all the previous who contributed in making the journal of both national and international significance.

So, all the suggested changes have been either completed or close to it. Our primary aim in the forthcoming period will be the higher online approach to the journal, even free online, if possible. The VSP has already been available online through *EBSCO*, and in *pdf* format since 2002. We are also free to believe that we shall meet all the conditions of the well known Thompson's Institute for Scientific Information® - Science Citation Index®, Philadelphia, and enter in the *Current Contents®*, and get our own *Impact Factor*^{9,10}.

Eppur si muove!

REFERENCES

1. Ignjatović M. A time of change. *Vojnosanit Pregl* 2005; 62(9): 609-11. (Serbian)
2. Ignjatović M. Surgeons – Nobel Prize winners from 1901 to 2000. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva; 2001. (Serbian)
3. Tadić V. Sixtieth anniversary of *Vojnosanitetski pregled* 1944–2004. *Vojnosanit Pregl* 2004; 61(5): 461–70. (Serbian)
4. Tadić V. We know everything *Vojnosanit pregl* 2002K 59(5): 455–6.
5. Editorial comment. *Vojno-sanitetski Glasnik* 1930; 1(1–2): VII–VIII. (Serbian)
6. Nikolić G. Introduction. *Vojnosanit Pregl* 1944; 1(1): 3–4. (Serbian)
7. Hod H. How open is the pulmonary artery during massive pulmonary embolism complicated by CPR? [editorial]. *Vojnosanit Pregl* 2005; 62(7–8): 505–6.
8. Kinoshita H, Hishida S, Ameno K, Ijiri I, Harbuz MS. Differential regulation of proopiomelanocortin (POMC) mRNA expression in hypothalamus and anterior pituitary following repeated cyanamid with ethanol administration. *Vojnosanit Pregl* 2005; 62(12): 875–8.
9. Tadić V. *Eppur si muove!* [editorial]. *Vojnosanit Pregl* 2002; 59(2): 111–7. (Serbian)
10. The Impact factor: ISI. Available from: <http://www.thomsonscientific.com/knowtrend/essays/journalcitationsreports/impactfactor/>
11. Journal lists. *Current Contents®/Clinical Medicine*. Available from: <http://www.isinet.com/journals/>